

**Szkolne procedury postępowania nauczycieli (pracowników szkoły)
w sytuacjach trudnych wychowawczo.**

W Szkole Podstawowej Nr 3 im. Małego Powstańca w Ząbkach wprowadza się następujące procedury działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży przejawiających trudności wychowawcze, zagrożonych demoralizacją lub uzależnieniem.

Nauczyciele powinni posiadać podstawowa wiedzę prawną z zakresu prawa rodzinnego, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

- I. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania się ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.
- II. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.
- III. Procedura postępowania w przypadku uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczania szkoły.
- IV. Procedura w przypadku gdy uczeń samowolnie opuści świetlicę szkolną.
- V. Procedura postępowania w sytuacji, kiedy rodzice unikają współpracy ze szkołą dla dobra dziecka lub rodzina jest niewydolna wychowawczo.
- VI. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenia na terenie szkoły.
- VII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informację, że uczeń używa alkoholu lub środków psychoaktywnych.
- VIII. Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję psychoaktywną lub miał z nimi kontakt.
- IX. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.
- X. Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzanego paczki, koperty oraz telefonu ostrzegawczego przed niebezpieczeństwem.
- XI. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub podejrzenia zamiaru dokonania samobójstwa ucznia.
- XII. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec ucznia przez osobę dorosłą.
- XIII. Procedury postępowania w przypadku wulgarnych wpisów i gróźb karalnych umieszczanych na portalach społecznościowych.
- XIV. Procedura postępowania w sytuacji gdy rodzice z różnych przyczyn i na różny okres, pozostają poza miejscem zamieszkania, i nie mogą sprawować opieki bezpośredniej nad swoim dzieckiem.
- XV. Procedura podawania leków w szkole.
- XVI. Procedura organizacji zajęć edukacyjnych indywidualnie lub w małej grupie uczniów.
- XVII. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym

Nauczyciele powinni posiadać podstawową wiedzę prawną z zakresu prawa rodzinnego, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Bardzo ważna jest współpraca szkoły z Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi oraz edukacja prawna dzieci i młodzieży.

Procedury powinny być znane uczniom i ich rodzicom.

I. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania się ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.

1. Nauczyciel/Świadek zdarzenia ma obowiązek przerwać agresywne zachowania ucznia (grupy uczniów), rozpoznać sytuację i niezwłocznie poinformować rodziców. Wspólnie ustalają najlepsze dla dziecka działania prewencyjno-wychowawcze, włącznie z powiadomieniem służb medycznych, policji.
2. Nauczyciel od razu podejmuje właściwe działania wychowawcze.
3. Informuje wychowawcę klasy oraz sporządza notatkę ze zdarzenia.
4. Wychowawca kontynuuje działania wychowawcze z uczniem i rodziną.
5. Wychowawca wobec ucznia/uczniów, którzy przejawiali agresywne zachowanie, stosuje karę zgodnie z regulaminem kar lub odstępuje od niej jeżeli uzna, iż jego działania odniosły pożądany skutek wychowawczy, a sytuacja miała charakter incydentalny.
6. W przypadku powtarzania się sytuacji trudnej (zagrożającej zdrowiu i życiu własnemu lub innych uczniów) wychowawca zgłasza ten fakt do pedagoga szkolnego oraz powiadamia dyrektora szkoły. Podejmowane są dalsze czynności wychowawcze, także we współpracy z instytucjami zewnętrznymi ustawowo wspierającymi pracę szkoły.

II Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych

1. Każdy nauczyciel odnotowuje nieobecność ucznia na prowadzonych przez siebie zajęciach lekcyjnych.
2. Nauczyciel/wychowawca systematycznie (minimum 1x w tygodniu) kontroluje frekwencję uczniów.
3. Rodzice mają obowiązek usprawiedliwiania nieobecności dziecka w terminie 14 dni, licząc od dnia zaistnienia nieobecności.
4. W sytuacji, gdy uczeń przez okres 14 dni jest nieobecny w szkole, a rodzice z własnej inicjatywy nie wyjaśnili przyczyny tej nieobecności, wychowawca klasy:
  - a) Kontaktuje się z rodzicami telefonicznie lub poprzez e-dziennik i wyjaśnia przyczynę nieobecności.
  - b) Rozmowa z rodzicami/ powinna kończyć się wnioskami dotyczącymi realizacji obowiązku szkolnego/obowiązku nauki przez ich dziecko.
  - c) Z rozmowy z rodzicami sporządza stosowną notatkę którą archiwizuje w dokumentacji wychowawcy.
5. W przypadku braku realizacji ustalonych wniosków przez rodziców bądź, gdy uczeń nadal nie uczęszcza na zajęcia lekcyjne, wychowawca:
  - a) Wzywa na piśmie rodziców na rozmowę do szkoły celem ustalenia przyczyn nieobecności ucznia w szkole.
  - b) Powiadamia o wymienionym fakcie pedagoga szkolnego.
6. W sytuacji gdy uczeń, pomimo powzięcia wymienionych wyżej czynności, w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego/ obowiązku nauki i posiada w miesiącu co najmniej 50%

nieusprawiedliwionych nieobecności na obowiązkowych zajęciach lekcyjnych, dyrektor na prośbę wychowawcy kieruje do rodziców dziecka upomnienie w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne, informując jednocześnie, że niepodjęcie przez syna/córkę nauki spowoduje zastosowania wobec rodzica środków przymusowych przewidzianych w art. 15 i art.121 ustawy o postępowaniu administracyjnym poprzez nałożenie grzywny.

7. Wychowawca ucznia w porozumieniu z pedagogiem szkolnym informuje Sąd Rodzinny o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego/obowiązku nauki. Pismo powinno zawierać prośbę o wgląd w sytuację rodzinną i wychowawczą dziecka z powodu nie realizowania obowiązku szkolnego/obowiązku nauki.
8. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji Sądu Rodzinnego/Referat Oświaty.

III. Procedura postępowania w przypadku uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczania szkoły.

- 1.W przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia lub podejrzenia o wagarowanie wychowawca/nauczyciel natychmiast powiadamia telefonicznie rodziców o tym fakcie.
- 2.Nawiązuje współpracę z rodzicami ucznia i przeprowadza rozpoznanie przyczyn nieobecności ucznia (w szkole, wywiad, rozmowy, monitoring) a w przypadku oddalenia się ucznia ze szkoły wspólnie ustalają strategię działań mających na celu ustalenie miejsca pobytu dziecka poza szkołą.
- 3.Nauczyciel powiadamia o tym fakcie swojego przełożonego.
- 4.W przypadku nieustalenia miejsca pobytu dziecka powiadamiana jest Policja.
- 5.W pracy wychowawczej przeprowadzona jest z uczniem rozmowa o zagrożeniach i konsekwencjach takiego zachowania, uczeń zobowiązuje do nie opuszczania samowolnego szkoły i uczęszczania do szkoły. Rodziców zobowiązuje się do kontrolowania frekwencji dziecka i współpracy ze szkołą.
- 6.Nauczyciel/wychowawca sporządza notatkę z przeprowadzonych działań i składa ją do sekretariatu do wiadomości dyrektora. W przypadku świetlicy każdorazowo powiadamia o zdarzeniu wychowawcę danego ucznia.
7. W przypadku braku poprawy zachowania i częstych nieobecności ucznia spowodowanych wagarami informuje o zaistniałej sytuacji pedagoga szkolnego.
- 8.W sytuacji powtarzających się wagarów lub samowolnych wyjść ze szkoły Pedagog w porozumieniu z dyrekcją szkoły wzywa na rozmowę rodziców ucznia celem wyjaśnienia i poinformowania ich o konsekwencjach wynikających z nie realizacji obowiązku szkolnego.
- 9.W sytuacji, kiedy szkoła wykorzystwała wszystkie dostępnej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przyniosło oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie Sąd Rodzinny lub Policję oraz organ prowadzący.

IV. Procedura w przypadku, gdy uczeń samowolnie opuści świetlicę szkolną.

1. Każdy rodzic zapisujący dziecko do świetlicy szkolnej jest zobligowany do złożenia deklaracji, w której zawarta jest umowa odnośnie uczestnictwa ucznia w zajęciach.
2. Nauczyciel wychowawca świetlicy sprawdza listę obecności i zaznacza nieobecność w dzienniku zajęć.
3. W sytuacji ustalenia nieobecności dziecka przed czasem opuszczenia świetlicy, rozpoczyna czynności wyjaśniające i poszukujące dziecka na terenie szkoły (wywiad z innymi dziećmi, kontakt z wychowawcą, monitoring i inne).

4. Natychmiast informuje przełożonego, wychowawcę oraz kontaktuje się z rodzicami dziecka. Ustalają inne okoliczności mogące mieć wpływ na decyzję dziecka i strategię działania.

5. W przypadku powtarzania się sytuacji zgłasza ten fakt wychowawcy, który we współpracy z pedagogiem prowadzi dalsze czynności wychowawcze we współpracy z rodzicami.

V. Procedura postępowania w sytuacji, kiedy rodzice unikają współpracy ze szkołą lub zachodzi podejrzenie, że rodzina może być niewydolna wychowawczo.

1. Wychowawca podejmuje działania w celu rozpoznania sytuacji rodzinnej.
2. Zespół wychowawczy podejmuje działania w celu udzielenia pomocy dziecku.
3. Wychowawca we współpracy z pedagogiem szkolnym nawiązuje współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej informując pisemnie o sytuacji rodzinnej ucznia oraz informuje Sąd Rodzinny.

VI. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenia na terenie szkoły.

1. Osoba, która zauważy ucznia palącego papierosy ma obowiązek podjąć interwencję, poinformować niezwłocznie rodziców oraz wychowawcę.
2. Wychowawca/Nauczyciel zabezpiecza papierosy (o ile to możliwe), sporządza notatkę ze zdarzenia.
3. Wychowawca planuje motywujące do zmiany działania wychowawczo-profilaktyczne dla ucznia we współpracy z rodzicami.
4. W przypadku utrzymywania się zachowań demoralizujących wychowawca stosuje wobec ucznia karę określoną w Statucie Szkoły.

VII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informację, że uczeń używa alkoholu lub środków psychoaktywnych.

1. Każdy nauczyciel zobowiązany jest do zareagowania, a następnie przekazuje informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca powiadamia o tym fakcie rodziców i przeprowadza rozmowę z nimi oraz uczniem. Zobowiązuje rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji wychowawczo-profilaktycznych może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udziału dziecka w programie terapeutycznym (wypełnia kartę spotkania z rodzicem).
3. W przypadku, gdy rodzic jest niewydolny wychowawczo lub odmawia współpracy, a problem nadal się utrzymuje, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny, Policję (wydział ds. nieletnich).

VIII. Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje psychoaktywne.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby dorosłej ma obowiązek podjąć oddziaływania rozpoznawcze.
2. Nauczyciel nie może dokonywać czynności przeszukania odzieży, plecaka bądź rzeczy ucznia- jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
3. Nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia pedagoga, dyrektora szkoły oraz rodziców.
4. Dyrektor szkoły wzywa Policję oraz rodziców ucznia.

5. Dalsze czynności wynikają z procedur i działań wezwanych służb.

IX. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

(Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ścigane z urzędu: udział w bójce lub pobiciu, znęcanie się, naruszenie nietykalności cielesnej w tym pobicie, kradzież)

1. Art.4 UPN par.2. Każdy człowiek, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadamiać o tym Sąd Rodzinny lub Policję.
2. Wychowawca ucznia rozpoznaje sytuację, przeprowadza rozmowę z uczniem, wypełnia kartę spotkania z rodzicem.
3. Wychowawca ustala czy należy opracować program działań wychowawczo-profilaktycznych, we współpracy z rodzicami.

X. Procedura postępowania w przypadku użycia na terenie szkoły substancji szkodliwych, otrzymania podejrzanego paczki, koperty lub telefonu ostrzegawczego przed niebezpieczeństwem lub inne.

1. Nie wolno

Dotykać, podejmować próby rozpakowania podejrzanego przesyłek, nie przenosić paczki lub koperty. Otwierać pojemników itp.

Opróżniać zawartości.

Zlekceważyć niebezpieczeństwa i zataić informację

2. Należy:

Zabezpieczyć przedmioty i uniemożliwić dostęp uczniom.

Wyprowadzić uczniów w bezpieczne, przewiewne miejsce.

Niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.

3. Dyrektor szkoły powiadamiana Policję i Straż Pożarną oraz podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji szkoły.

XI. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub podejrzenia zamiaru dokonania samobójstwa ucznia.

1. Każdy pracownik szkoły ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.
2. O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z powyższych czynników:
  - Mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei.
  - Mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu.
  - Pozbycie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów, rozdawanie ich koleżankom i kolegom „bo mnie już nie będą dłużej potrzebne itp”.
  - Unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie.
  - Zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność.
  - Przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań.

Przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywania alkoholu.

Przejawianie zainteresowań związanych ze śmiercią, umieraniem itp.

Podejmowanie w przeszłości prób samobójczych.

Fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

3. Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, wychowawca, pedagog i psycholog szkolny podejmują działania interwencyjne:
  - Obligują pisemnie rodzica do pilnej konsultacji u lekarza psychiatry.
  - Prowadzą analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia możliwych przyczyn w zachowaniu ucznia.
  - Ustalają z rodzicami zasady współpracy, proponują pomoc na terenie szkoły lub poza nią, sporządzają notatkę z podjętych działań, wypełniają kartę spotkań z rodzicami. Informują pisemnie Sąd Rodzinny o zaistniałej sytuacji z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną.
  - W miarę potrzeb powiadamiają służby zewnętrzne np. Pogotowie Ratunkowe, Policję.

XII. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec ucznia przez osobę dorosłą.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” z jednej strony nakłada na pracowników służb, w tym oświaty obowiązek reagowania w każdej sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka.

Propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dzieci opracowany przez Instytut Psychologii Zdrowia „Niebieska Linia”.

Załącznik Nr1 – kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka - *dzieci młodsze do lat 9*.

Załącznik Nr2 - kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie wobec dziecka - *dzieci starsze od lat 9*.

XIII. Procedura postępowania w przypadku wulgarnych wpisów i gróźb karalnych na portalach społecznościowych, prowadzonych przez uczniów poza szkołą. Cyberprzemoc.

1. Powiadomienie przez wychowawcę rodziców zarówno sprawcy jak i poszkodowanego o zachowaniu uczniów względem siebie.
2. Podjęcie oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych we współpracy z rodzicami uczniów, uświadomienie negatywnych konsekwencji takich zachowań na funkcjonowanie rówieśnicze i relacje społeczne.
3. Uwzględnienie problemu wychowawczego w zaplanowanych klasowych działaniach wynikających z planu wychowawczo-profilaktycznego.
3. W przypadku braku zmiany zachowania uczniów na pożądane, wychowawca organizuje posiedzenie zespołu wychowawczego z udziałem uczniów, ich rodziców, specjalistów, w celu wspólnego rozwiązania problemu.
4. Jeżeli działania wychowawcze i dyscyplinujące nie przynoszą efektu lub następuje eskalacja konfliktu, rodzice lub szkoła mogą zawiadomić Policję.

XIV. Procedura postępowania w sytuacji gdy rodzice z różnych przyczyn i na różny okres, pozostają poza miejscem zamieszkania, i nie mogą sprawować opieki bezpośredniej nad swoim dzieckiem.

1. Z uwagi na dobro ucznia i zapewnienie mu bezpieczeństwa, rodzice są zobligowani do poinformowania wychowawcy o jednoczesnej i czasowej niemożności sprawowania opieki bezpośredniej nad swoim dzieckiem (wyjazdy, pobyty, charakter pracy itp.)
2. Wychowawca powinien mieć zapewniony przez rodziców ucznia, kontakt do osoby (pełnoletniej) przez nich wskazanej, która będzie pełniła opiekę nad dzieckiem na czas nieobecności rodziców.
3. W sytuacji niedopełnienia tego wymogu wychowawca w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem szkoły będzie powiadamiał instytucje zewnętrzne, o fakcie możliwego pozostawiania dziecka bez opieki rodziców.
4. W sytuacji uporczywego pozostawiania dziecka bez opieki rodzicielskiej, pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły będzie każdorazowo powiadamiał o tym fakcie Policję, MOPS i Sąd Rodzinny.

XV. Procedura podawania leków w szkole.

1. W sytuacji choroby przewlekłej ucznia, wymagającej farmakoterapii, pielęgniarka szkolna może podać leki, ale za zgodą rodziców i po spełnieniu następujących warunków:
  - Złożenie przez rodziców pisemnej prośby do dyrektora szkoły z załączeniem zaświadczenia od lekarza prowadzącego, opatrzonego pieczętą imienną oraz poradni/gabinetu.
  - W zaświadczeniu powinna być zawarta nazwa leku, sposób dawkowania i forma podania.
  - Rodzice osobiście przekazują lek pielęgniarce szkolnej i omawiają warunki podawania.
2. Wychowawca klasy powinien zostać poinformowany przez dyrektora, rodziców o konieczności podawania leków swojemu podopiecznemu na terenie szkoły, i mieć to odnotowane w dokumentacji ucznia.
3. Rodzice dbają, aby uzupełniać zapas leku pozostawionego w gabinecie pielęgniarki do podawania swojemu dziecku.
4. W sytuacji zaplanowanych wyjazdów i wycieczek poza szkołę, w których nie uczestniczy pielęgniarka, podanie leku spoczywa na rodzicach.

XVI. Procedura organizacji zajęć edukacyjnych indywidualnie lub w małej grupie uczniów.

1. Indywidualne zajęcia w szkole lub w grupie uczniów liczącej do 5 uczniów organizuje dyrektor szkoły.
2. W/w zajęcia organizowane są na podstawie zaleceń w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego lub ustalonych potrzeb ucznia, wynikających z wielospecjalistycznych ocen zawartych w Indywidualnym Programie Edukacyjno – Terapeutycznym (IPET).
3. W dokumencie IPET określa się rodzaj (przedmioty) niezbędnych zajęć edukacyjnych oraz formę (indywidualnie lub w grupie liczącej do 5 uczniów).
4. Dyrektor szkoły występuje do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych godzin na organizację w/w formy zajęć, ustala wymiar godzin wskazanych zajęć, formę, osobę prowadzącą, miejsce i czas prowadzenia zajęć.

5. Właściwy wicedyrektor dokonuje comiesięcznej kontroli przebiegu zajęć nauczania, a zespół wychowawczy efektywności oddziaływań.

XVII Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym

1. W sytuacji pozyskania od rodziców ucznia, informacji na temat choroby przewlekłej ucznia oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu szkolnym, wychowawca powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły i pielęgniarkę szkolną.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, pielęgniarką i rodzicami chorego ucznia określają możliwy do realizacji, zakres postępowania wobec chorego ucznia na terenie szkoły, rodzaj dostosowania, zapoznają z nim kadrę pedagogiczną oraz pracowników administracji (np. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków itp.) ustalają i określają kontakt z rodzicami ucznia.
3. Zespół wychowawczy pod kierunkiem wychowawcy określa czy uczeń wymaga dostosowania form i metod pracy do możliwości psychofizycznych w bieżącej pracy szkolnej, zakres możliwej pomocy, czego ma ona dotyczyć, a także czy i w jakim zakresie należy objąć ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
4. W miarę potrzeb wychowawca we współpracy z pedagogiem organizują spotkanie informacyjne kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień.
5. W przypadku nasilenia objawów chorobowych u dziecka, podczas pobytu w szkole, wychowawca/pielęgniarka/pedagog lub dyrektor niezwłocznie informuje rodziców o zaistniałej sytuacji i/lub wzywa kartkę pogotowia.